

Lerend netwerk: 'Wat na KOALA?'

woensdag 19 januari 2022
PB VLP BaO – Miranda Tobin

VLAAMS LASALLIAANS PERSPECTIEF

Welkom

Doelen van het netwerk

Omdat jullie niet allemaal het warm water moeten uitvinden, willen wij jullie vanuit onze pedagogische begeleidingsdienst de kans bieden de krachten te bundelen. Daartoe organiseren een online lerend netwerk KOaLa. Als PB VLP willen wij dit netwerk faciliteren maar jullie als deelnemers bepalen zelf de inhoud van de bijeenkomsten. Mogelijke inhoud zijn jullie werkzorgen en -vragen, delen van praktijkervaringen, samen didactische materialen verkennen, verwerken en/of uitwerken.

Bevindingen uit de scholen

**STILSTAAN
BIJ JE
HANDELEN
IS
VOORUITGANG**

Loesje

Bevindingen uit de scholen

1. Afname

1.1 Product

1.2 Proces

2. Resultaten

1.1 Hoeveel kleuters in groen-oranje-rode –zone?

1.2 Hoe verhouden deze resultaten zich in vergelijking met andere taaltoetsen en observatiegegevens ?

1.3 Hoe ervaren jullie de normering?

Samenvatting
bevindingen
werd in bijlage
toegevoegd

Tijd voor actie

De neuzen in dezelfde richting?

Definitie

Een taaltraject of taalintegratietraject biedt leerlingen met nood aan taalsteun ***duurzame, intentionele en intensieve*** taalleerkansen in de onderwijstaal.

Tijd voor actie

1. Op basis van de analyse van de resultaten zal de school een aantal conclusies trekken.

→ Schoolniveau

→ Klasniveau

→ Kindniveau

2. Opstellen van een actieplan voor het uitwerken van een taaltrajcet

3. Kaderen van dit actieplan binnen het talenbeleid van de school.

Tijd voor actie

Waar haal je de mosterd?

**Praktische leidraad
bij het onderzoek Taalintegratietrajecten**

Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten

Praktijkgids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs

Astrid Gaudens, Kirsten Schraagen, Helma Taelman, Marik Triceu, Jordi Custalagn, Mathias Sireens, Tom F.H. Smits

Universiteit Antwerpen Odisee DE ONDERZOEKERS MORE

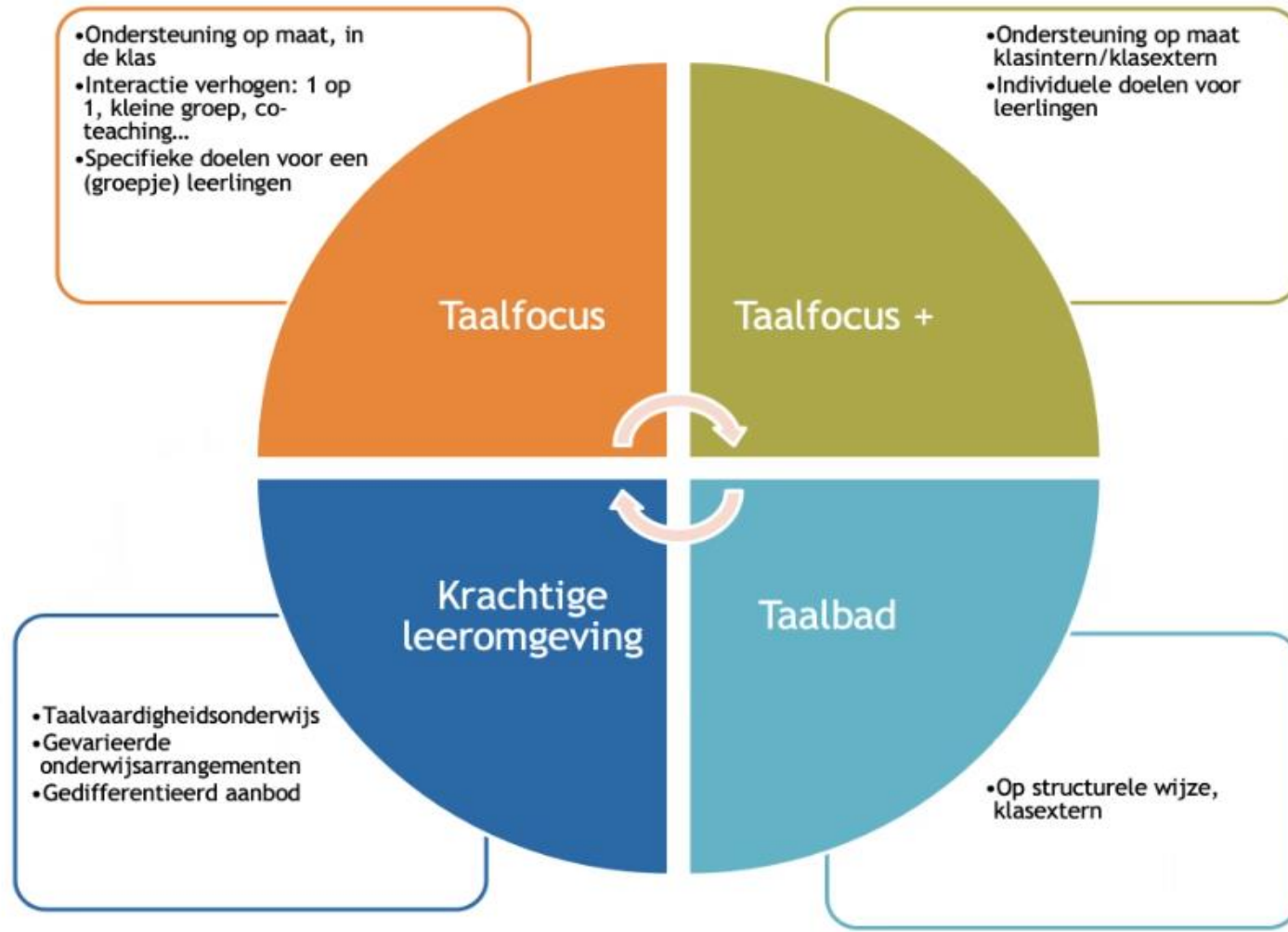
Inspiratie bij het creëren van je eigen taaltraject

<p>1
Vertrek vanuit een meerlagig ondersteuningsmodel</p> <p>1.1 Bevatbaar te een krachtige klavaanpak om alle leerlingen te bereiken</p> <p>1.2 Werk in kleine groep of individueel met leerlingen die extra taalsamen nodig hebben</p> <p>1.3 Leerkrachten zijn de gekste begeleiders, maar ook paraprofessionals en vrijwilligers kunnen mee ondersteunen</p> <p>1.4 Laat de duur en intensiteit van het traject afhangen van jouw doelgroep, hun leeftijd en de beoogde taaldoelen</p> | <p>2
Bouw het taaltraject op een logische manier op en combineer verschillende deelvaardigheden</p> <p>2.1 Hou rekening met de wisselwerking tussen de deelvaardigheden</p> <p>2.2 Ga voor een logische en stapsgewijze opbouw van het traject</p> <p>2.3 Verwerk je taaldelen in relevante thema's met verschillende levalsoorten</p> | <p>3
Investeer bewust in mondelinge taalvaardigheid</p> <p>3.1 Plan rijke gesprekken om de mondelinge taalvaardigheid te bevorderen</p> <p>3.2 Voer te voorleesmomenten met veel interactie</p> <p>3.3 Werk doelbewust aan woordenschat, ook expliciet</p> | <p>4
Schriftelijke vaardigheden: ga voor een vroege start en blijf inzetten op technisch lezen en leesbegrip</p> <p>4.1 Bereid leerlingen vroeg genoeg voor op het leren lezen</p> <p>4.2 Zet in op een effectieve leesstart</p> <p>4.3 Ga voor goede, strategische en gemotiveerde lezers</p> <p>4.4 Laat schrijfdraften het lezen (en spreken) versterken</p> | <p>5
Verzorg de kwaliteit van je instructie</p> <p>5.1 Geef expliciete instructie en steun je onderwijs hierop af</p> <p>5.2 Laat leerlingen van en met elkaar leren</p> <p>5.3 Geef sterke feedback</p> <p>5.4 Integreer technologie op een wijze manier in je lessen</p> <p>5.5 Hou rekening met de taalachtergrond van leerlingen om je instructie te versterken</p> | <p>6
Monitor je leerlingen en laat je ondersteunen</p> <p>6.1 Monitor je leerlingen en steun je onderwijs hierop af</p> <p>6.2 Griep de kans om te blijven leren</p> <p>6.3 Werk samen met je collega's om een gezamenlijk taaltraject te ontwikkelen</p> |
|---|--|--|--|---|---|

Vertrek vanuit een meervoudig ondersteuningsmodel

Taalondersteuning

Tijd voor actie

10 kleine tips voor een groot resultaat

1. Spreek stillere kleuters vaker individueel aan tijdens routinemomenten zoals het eetmoment of het handen wassen.

Ter inspiratie:

Routines als motor voor taalstimulering bij peuters en jongste kleuters

Tijd voor actie

10 kleine tips voor een groot resultaat

2. Zoek uit (eventueel samen met ouders) waar de kleuter in geïnteresseerd is of wat hij écht boeiend vindt. Ook rond ‘pizza eten’ of ‘in plassen springen’ kun je geweldige taalactiviteiten (vol kansen tot luisteren en spreken) verzinnen.

<https://www.kiddo.net/dossier/kwaliteitsverbetering/pdf/Inspelenopinteressesvanpeutersenkleuters.pdf>

Tijd voor actie

10 kleine tips voor een groot resultaat

3. Verander je kringopstelling: zorg dat je de taalzwakkere kleuters 'in het vizier' hebt.

Tijd voor actie

4. Neem, voor je je klas 's ochtends binnenstapt, een kleuter in gedachten met wie je weinig interacties hebt. Observeer de kleuter en leg hem af en toe relevante vragen voor over onderwerpen waarin hij sterk is geïnteresseerd (bv. hoe je een bal zo ver mogelijk kunt schoppen).

Ter inspiratie:

<https://jufbianca.nl/2014/04/vragen-die-kinderen-aan-het-denken-zetten/>

Tijd voor actie

10 kleine tips voor een groot resultaat

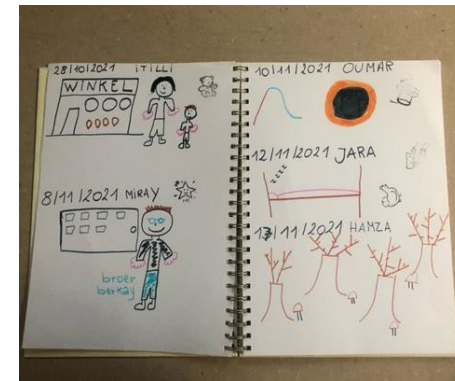
5. Plan gesprekken in kleine kring (max. 6 kleuters). Praat over gemeenschappelijke ervaringen (bv. een uitstap), probleemstellingen, producten uit hoekenspel, foto's van activiteiten...

Ter inspiratie:

Kleine kring

- Tekenboek kring (Champagnat)
- Kunstwerk van de week (Sint-Vincent)

Tijd voor actie

7. Lees verhalen (meerdere keren) voor in kleine groepjes of in duo's. Laat kleuters reageren op het verhaal. Geef taalzwakkere kleuters een voorsprong door al enkele prenten op voorhand te bespreken (pre-teaching).

Ter inspiratie:

[Interactief voorlezen 1](#)

[Interactief voorlezen 2](#)

[Vijf alternatieve vormen van preteaching](#)

Tijd voor actie

8. Doe korte talige tussendoortjes (bv. een raadselversje, voeldoos of uitbeeldspelletje).

Herhaal zo op een prikkelende manier belangrijke woorden uit dit thema én uit vorige thema's.

Ter inspiratie:

Roosjesdoos

Tijd voor actie

9. Speel mee in de hoeken en praat met de kleuters over wat er gebeurt en over hun beleving. Geef talige impulsen door een rijk taalaanbod te geven, open vragen te stellen, taalfeedback te geven...

Ter inspiratie:

Van gesloten naar open vragen

Tips voor interactie door vragen te stellen

Tijd voor actie

10. Lok taalproductie uit. Gebruik bv. een handpop. Speel met twee poppen een gesprek over een bepaald onderwerp. Voer daarna een gesprekje tussen pop en kleuter.

Ter inspiratie:

- Routines als motor voor taalstimulering bij peuters en jongste kleuters

Tijd voor actie

Zin in leren! Zin in leven!

- TOtg1:** Plezier beleven aan taal en het spelen met taal
- TOtg3:** De meertalige identiteit erkennen en de eigen meertaligheid durven inzetten.
- TOtg4:** Mondeling willen en durven **communiseren** en het nut daarvan inzien.
- TOtg5:** Bereid zijn om taal correct, verzorgd en gepast te gebruiken
- TOmn1:** Een mondelinge boodschap verwerken
- TOmn2:** Een mondelinge boodschap overbrengen
- TOmn3:** Actief deelnemen aan een gesprek
- TOtn1:** Nadenken over taalgebruik en de **belangrijkste** factoren van een communicatieve situatie.
- TOtn2:** Nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken.
- SVrv1:** Zich engageren in relaties, daar deugd aan beleven en zich daarvoor uitdrukken
- SVrv4:** Bewust sociale rollen opnemen die zowel het individueel als het groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten

WAT

Leerlingen moeten veel **taalaanbod** krijgen, veel kansen om **taaluitingen** te produceren en veel **feedback en ondersteuning** krijgen op hun taalproductie.

Veel **taalaanbod**= rijk, begrijpelijk aanbod in betekenisvolle situaties.

Taaluitingen produceren= iedere leerling komt voldoende aan het woord, krijgt voldoende persoonlijk taalaanbod.
Feedback= betekenisvolle interactie met kwalitatieve reacties. Taal leren is een sociaal gebeuren, met de leraar, en andere leerling(en).

De mondelinge interactie is rijk als we een **concreet doel voor ogen** hebben dat aansluit bij hun dagelijks leven, bij hun spel of hun interesses,...

Relevante inhoud zijn essentieel. Typische praktijkvoorbeelden waar rijke, mondelinge interactie kan voorkomen: tijdens routinemomenten, onderzoekjes, boeken en gesprekken, problemen oplossen, brainstormen, ...
Interactie tussen leerlingen onderling, tussen leraar en leerling.

Praktijkvoorbeelden binnen de krachtige leeromgeving

- Investeer in een begrijpelijk en tegelijk **prikkelend taalaanbod**. Gebruik uitdagende woordenschat met **oa**, alledaagse taal, maar vooral ook **schooltaal, begrippen** uit het leerplan, **uitdagende woorden** binnen ons thema die ervoor zorgen dat ze hun **kennis van de wereld verruimen**.
- Stel vragen die het **denken stimuleren**, vb. "Wat is anders dan...?"
- Stel gevarieerde vragen, vragen naar eigen ervaringen , tegendeel vragen, hoe-vragen - **open vragen**.
- Heb bewust oog voor **rijke interactie tijdens routinemomenten**. Vb. Maak van het **fruitmoment een rijke interactie** -soorten - eigenschappen - ... Open onthaal...
- Maak ruimte voor heel veel **interactie in kleine groepen** (**duospreek**, elleboogvriendje of schoudermaatje, ...)
- Veel spreekkansen voor alle leerlingen, **gebruik de thuistaal** om het leerproces te versterken. **Meertaligheid benutten**. Voorzie **voorleesmomenten** met **veel interactie** ; gevoelens ervaringen bij een verhaal elen, een einde verzinnen, gebeurtenissen beschrijven, ... **praten over boeken**, verhalen. **Meespele**n in de hoeken; vanuit de betrokkenheid met de leerlingen praten en **interactie uitlokken**. Op die manier kun je bijkomende impulsen geven om hun spel te verrijken.
- Voorzie **uitdagingen** en **stimuleer hun probleemoplossend denken**: **onderzoekjes** die ontstaan uit hun vragen, werken met prentenboeken die kansen geven tot probleemoplossend denken. Vb. Monster nummer 10.
- Probeer eens "**filosoferen met kleuters**" uit.
- Een filosofisch gesprek kan ingezet worden om te werken aan rijke interactie , het stimuleert de denkvaardigheid en het leert kleuters omgaan met diversiteit.
- Taaluitingen **positief bevestigen**.
- Spreek zelf correct Nederlands; wees een **rolmodel** en luister ook zelf actief.
- **Doorgaan op de inhoud** wat het kind zegt.
- Graag verwijzen wij naar de **kijkwijzer mondelinge taalvaardigheid** <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/taalonderwijs-nederlands/materiaalbank/kijkwijzer-mondelinge-taalvaardigheid-eigen-praktijk>

Rijke mondelinge interactie

Extra ondersteuning en remediëring

- We houden de lat hoog maar gaan extra **ondersteunen/** foutieve taaluitingen niet steeds corrigeren, maar ook uitbreiden (expansie)/aanvullen. De woord**keuzes** kunnen **beperkt aangepast** worden en we **visualiseren**. Vb. "Waar kan muis naartoe?" Keuze tussen kermis, autoweg, vuilnisbelt , eigen bouwset, ... ; dit kan ook als **pré-teaching** aangebracht worden.
- Geef veel kans om te herhalen met effectieve en **stimulerende werkvormen** en werk met materialen uit de belevingswereld van de leerlingen.
- In de **babbelhoek - koffieklets** kan extra herhaling - pré-teaching aangeboden worden (koffieklets over het prentenboek, ...).
- **Gebruik de thuistaal** om het leerproces te versterken.
- **Monitor het leerproces** en verzamel info uit soorten interacties (kind-kind - groep - leerkracht-kind ...) en stem je acties hierop af.
- Afluisterplekjes. (observeren)
- Heterogene groepjes/duo's bij het spelen in de hoeken, onthaal, weekendverhalen.

Tijd voor actie

Zin in leren! Zin in leven!

TOmn1: Een mondelinge boodschap verwerken

TOmn3: Actief deelnemen aan een gesprek

TOsn1: Een schriftelijke boodschap verwerken

TOsn2: Voldoende vlot kunnen lezen om leeftijdsadequate teksten te begrijpen

TOtg1: Plezier beleven aan taal en het spelen met taal

IVzv4: specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken

SEiv1: zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen

Voorlezen

Extra ondersteuning en remediëring

- Bereid het verhaal via pre-teaching voor bv in kleine groep. Leg reeds een aantal woorden uit.
- Meer visuele ondersteuning.
- Herhaald voorlezen, hardop denkend voorlezen.
- Moeilijkheidsgraad van de vragen aanpassen aan het niveau van deze leerlingen.
- Voorzie het boekje in de thuistaal; laat ouders eventueel voorlezen -> transfer naar thuiscontext.
- Aanbieden van digitale prentenboeken.
- Zet deze leerlingen bij het voorlezen dicht bij jou.
- Moedig ouders aan om voor te lezen.
- Boekjes aanbieden met eenvoudige verhaallijnen binnen hetzelfde thema.

WAT

Voorlezen - interactief voorlezen - hardop denkend voorlezen

Voorlezen schept verbondenheid, stimuleert het leesplezier, heeft een taalverrijkend effect: nieuwe woorden, geschreven taal begrijpen, beeldtaal begrijpen, kansen voor taalbeschouwing, spreek- en luisterkansen, verhaalstructuur, genres en tekstsoorten, verschillen tussen mondelinge en schriftelijke taal ...

Interactief voorlezen is een werkwijze waarbij een (prenten) boek wordt **voorgelezen**, onderbroken door specifieke vragen. De leerkracht stimuleert, door interactie met de leerlingen, het verhaalbegrip, maar ook de taalontwikkeling en de woordenschat.

Bij hardop denkend voorlezen bied je, als leraar, regelmatig een 'kijkje in je eigen hoofd' door hardop te zeggen wat je denkt. Dat noemen we moderen. Je laat horen wat je doet om de tekst te begrijpen door je denkproces te verwoorden. Modelen van de luisterstrategieën.

Door interactief/hardop denkend voor te lezen stimuleer je het begrijpend luisteren.

Praktijkvoorbeelden binnen de krachtige leeromgeving

- Kies een boek dat aansluit bij de ontwikkeling, de belevingswereld, de belangstelling ... van de leerlingen; dat past binnen je thema.
- Lees het boek zelf op voorhand!
- Zorg voor een rustige en gezellige voorleesomgeving.
- Mogelijke variatie in wie voorleest, waar, groepsamenstelling, materialen, verwerkingsactiviteiten,...
- Lok interactie uit **voor**, **tijdens** en **na** het lezen:

Voor: bespreek de kaft, voorspellen en voorkennis activeren, eventueel enkele woorden betekenis geven, ...

Tijdens: luisterstrategieën hardop denkend voordoen (modeleren) vragen stellen, ...

Na: terugblikken op het verhaal, begrip controleren, aanbieden van een verwerkingsactiviteit, ...

- Vereenvoudig de taal niet. Leerlingen leren nieuwe woorden bij.
- Zorg voor een prikkelende en gevarieerde boekenhoek - zorg dat leerlingen verleid worden en kansen krijgen om een voorgelezen verhaal opnieuw te "lezen"
- Laat leerlingen "praten" over boeken. Duolezen, samen in een boek kijken,...
- Laat leerlingen af en toe zelf beslissen welk verhaal je voorleest.
- Hoe vaker, hoe liever. Elke week voorleesweek in je klas?
- Een vroege start loont!

Tijd voor actie

Zin in leren! Zin in leven!

TOsn3: Een schriftelijke boodschap overbrengen

TOsn2: Voldoende vlot kunnen lezen om leesvoldoende teksten te begrijpen

TOtg1: Plezier beleven aan taal en het spelen met taal

TOtn2: Nadenken over de belangrijke aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken

MZzo1: Gericht en intens waarnemen met de zintuigen

MZkm4: Vloeiend schrijven

WAT

Geletterdheid omvat de competenties om informatie te verwerven, verwerken en gericht te gebruiken. Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan en gebruik kunnen maken van ICT en multimedia (*onderwijs.vlaanderen*)

Ontluikende geletterdheid is een eerste kennismaking met een steeds scherpere oriëntatie op geschreven communicatie in de periode die het systematische lees- en schrijfonderwijs voorafgaat (*Verbeelden*)

Geschreven taal (symbolen, prenten, letters...) neemt een belangrijke plaats in binnen onze maatschappij. Je komt geschreven taal vrijwel overal tegen. Ook jonge kinderen komen geschreven taal op tal van plaatsen tegen: op reclameborden, in de winkel, op de kaff van een voorleesboek, op de melkbus... Om te kunnen functioneren in deze samenleving vol geschreven communicatie heb je de schriftelijke 'geletterdheid' nodig. Geletterdheid opent deuren voor de verdere schoolloopbaan, voor het latere beroepsleven en het privéleven. Geletterdheid maakt leren mogelijk, zowel in een schoolse context als daarbuiten .

Praktijkvoorbeelden binnen de krachtige leeromgeving

- Lees voor en laat leerlingen genieten van geschreven taal
- Ga ervan uit dat je de natuurlijke nieuwsgierigheid van jonge kinderen moet benutten om aan geletterdheid te werken. Geen 'schoolse' of eentonige taakjes dus, maar leuke doe-opdrachten in een rijke omgeving waarin geletterdheid spontaan aan bod komt en de kinderen al spelend leren.
- Zorg voor een rijk aanbod aan tekstmateriaal in de klas (weetjesboeken, verhalen, alfabet- letterboeken...).
- Zorg voor uitdagende schrijfmateriaal (glitterstiften, balpennen, potloden,...) en leuke kaartjes, stroken enz. waarop kleuters boodschappen kunnen schrijven en/ of naschrijven.
- Zorg voor 'voorgeschreven boodschappen' die kleuters kunnen kopiëren op gemaakte tekeningen en kaartjes.
- Laat de kleuters zelf tekst/ verhalen bij de tekeningen die kleuters gemaakt hebben.
- Maak een rijke geletterde omgeving met heel veel tekst.
- Heb aandacht voor articulatie, ademhaling... op een speelse manier (vb. met spiegelgltjes).
- Laat klanken bewust uitspreken en alzijdig verkennen met alle zintuigen!
- Maak steeds de koppeling tussen klanken en letters (vb. prentenboek 'Aap leest een letter').
- Schenk ook aandacht aan de lettervorm (plastiscine, brooddeeg, ...).
- Heb op een speelse manier aandacht voor de klankenfamilies (klinkers, medeklinkers...).
- Waar **hoor** je de klank, waar **zie** je de letter?
- Waar hoor of zie je een **ee**? En hoor je die dan ook in...

Schriftelijke geletterdheid bij jonge kinderen

Extra ondersteuning en remediëring

- Activeer steeds betekenis van woorden door visuele ondersteuning (vooraf geselecteerde voorwerpen binnen de interesse van de kleuter om verder mee aan de slag te gaan).
- Geef veel kans om te herhalen met effectieve en stimulerende werkvormen (voelendozen, prentenboeken, versjes, liedjes, foto's...).
- Maak ruimte voor heel veel interactie in kleine groepen en werk met materialen uit de belevingswereld van de kleuters.
- Speel veel met klanken, laat ze bewust en gericht luisteren, nabootsen, voelen, zien...
- De basis van geletterdheid in eigen taal kan ingezet worden om geletterdheid in het Nederlands te bevorderen.]

Tijd voor actie

Zin in leren! Zin in leven!

T0tn2 Nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken.

- Onderzoeken van betekenissen van woorden en woordgroepen
- Hanteren van woordleerstrategieën

WDgk1 Inzicht verwerven in hoeveelheden en daarbij woorden gebruiken zoals veel, weinig, ...

Didactiek

Het viertaktmodel:

Voorbewerken (prikkel, netwerk openen)

Semantiseren (betekenis geven)

Consolideren (inoefenen, inprenten, min. 7x herhalen)

Controleren (gekend, onthouden)

Woordselectie: (Kienstra)

4 vragen:

- Welke woorden zijn onbekend bij de meerderheid?
- Komen de woorden op natuurlijke wijze aan bod?
- Worden de woorden vaak gebruikt?
- Is het woord betekenisvol en nuttig?

Woordenschatverwerving:

Incidenteel (toevallig)

Intentioneel (doelgericht)

impliciet (onbewust leren)

expliciet (bewust leren)

WAT

Woordenschat is een verzameling woorden die een taal of een persoon rijk is.

Woordenschat is belangrijk om te kunnen functioneren op school en in de maatschappij. Woordenschat verwijst naar de woorden die we kennen om effectief met anderen te kunnen communiceren. Het verwerven van een goede woordenschat is één van de cruciale componenten van de mondelinge taalontwikkeling maar speelt ook een belangrijke rol bij de leesontwikkeling.

Hoe meer **TAAL** je hebt, hoe rijker je interacties met anderen en hoe vlotter je kan uitdrukken wat je denkt en voelt.

Woordenschatonderwijs

Praktijkvoorbeelden binnen de krachtige leeromgeving

- Vertrek vanuit de belevingswereld van de leerlingen.
- Brainstorm om het BC in te leiden en maak een **woordenweb**.
- Maak categorieën en zorg voor netwerkbouw.
 - o Labelen: op een voorwerp wordt een etiket geplakt (vb. vis).
 - o Categoriseren: ieder label verwijst naar een categorie van dingen (vb. verschillende zwemmende dieren)
 - o Netwerkbouw: ieder woord is verbonden met andere woorden. (vb. vissen vangen)
- Herhaal belangrijke woorden minstens 7 keer in verschillende contexten.
- Maak de transfer naar de hoeken in de klas.
- Zorg de hele dag door voor een rijk taalaanbod en een **taalstimulerende omgeving**.
- Voer gesprekken in kleine kring.
- Gebruik voorwerpen, boeken, foto's, schema's, ... om je gesprek diepgang te geven.
- Doe aan betekenisonderhandeling: onderhandel samen met de leerlingen over de betekenis van woorden en zoek daarbij naar omschrijvingen, synoniemen, relaties, handelingen, ...
- Beeld woorden uit.
- Speel in op wat leerlingen aanbrengen (= responsieve interactiestijl).
- Speel mee in de hoeken.
- Bied veel spreekruimte aan je leerlingen (tijdens lunchmomenten, routinemomenten, ...)
- Werk met (prenten)boeken.
- Wereldoriëntatieactiviteiten zijn vaak rijke woordenschatmomenten.
- Maak gebruik van de natuurlijke nieuwsgierigheid van de leerlingen.
- Stimuleer de leerlingen om oplossingsgericht te denken.

Extra ondersteuning en remediëring

- Gebruik woorden die verwijzen naar concrete dingen in het hier-en-nu (geen geïsoleerde woordenkaartjes)
- Gebruik woorden die actiegericht zijn.
- Zorg voor activiteiten waarin gehandeld en herhaald kan worden, waarin eigen emoties en beleving kansen krijgt.
- Zeg wat je toont en toon wat je zegt - gebruik gebaren, mimiek, intonatie en visualiseer!
- Ga positief om met de thuistaal.
- Gebruik korte zinnen maar wel correcte zinnen.
- Leg de lat hoog genoeg: vermijd moeilijke woorden niet maar leg ze uit.
- Herhaal belangrijke woorden minstens 7 x in verschillende betekenisvolle contexten.
- Maak gebruik van digitale prentenboeken.

Boekentips

Zien is snappen is een vooral visuele handleiding voor taalonderwijs Nederlands, bedoeld voor leraren in het primair onderwijs met een of meer anderstalige kind(eren) in de groep.

Zien is snappen bestaat uit

- een handleiding met afbeeldingen van het aanbieden van lessen en van materialen
- een cd-rom met voorbeelden voor het digitale schoolbord en met materialen om af te drukken

Zien is snappen behandelt

- Nederlandse taalverschijnselen, onder meer lidwoorden, zinnen en zinsdelen, zelfstandige naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, werkwoorden, samenstellingen, persoonlijke, bezittelijke en aanwijzende voornaamwoorden, verschillende er's, klanken en letters
- het oefenen met werkvormen uit Coöperatieve Leerstrategieën
- mogelijke moeilijkheden voor anderstalige kinderen en stadia van tweedetaalverwerving

Zien is snappen ondersteunt zo

- het (leren) luisteren en lezen in het Nederlands
- het (leren) spreken en schrijven in het Nederlands

Zien is snappen bevat verder een leerstoflijn Nederlands voor anderstaligen voor groep 1-4 (in feite een inhaalprogramma voor hogere groepen) en is eenvoudig te gebruiken bij een bestaand taal-programma of een bestaande taalmethode.

© Bazalt 2013

in samenwerking met:

Uw educatieve partner

Boekentips

*Creatief en effectief werken
aan woordenschatuitbreiding*

OP WOORDENJACHT

Jack Duerings
Barbara van der Linden
Uriël Schuurs
Heleen Strating

Garant

WOORDEN DOEN ERTOE! Dat geldt voor alle leerlingen gedurende hun hele schoolloopbaan. Een goede woordkennis komt niet alle leerlingen even snel of gemakkelijk aanwaaien. Daarom willen veel leerkrachten en taalcoördinatoren in Nederland en Vlaanderen werk maken van goed woordenschatonderwijs. Dit boek laat zien hoe je kansen kunt grijpen en kansen kunt creëren voor alle kinderen in alle groepen. Dit kan in de taalles, in kringgesprekken, tijdens de geschiedenisles, eigenlijk de hele schooldag door. *Op Woordenjacht* is een bronnenboek dat jou wilt inspireren een impuls te geven aan goed woordenschatonderwijs. Het boek geeft informatie over het werken met woordenschatroutines, grafische modellen en coöperatieve werkvormen. Een groot aantal praktische en inspirerende praktijkvoorbeelden wordt kort en krachtig uitgewerkt. Daarnaast is er aandacht voor de theoretische achtergronden van woordenschatonderwijs en is het boek te gebruiken als handleiding voor de implementatie op schoolniveau.

OP JACHT NAAR WOORDEN MET *OP WOORDENJACHT*.

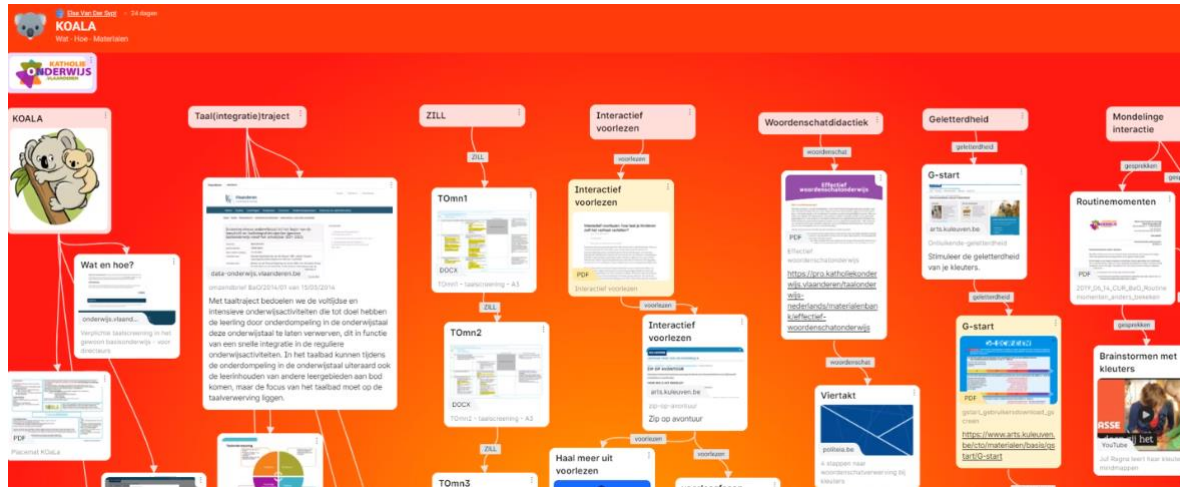
Jack Duerings
Barbara van der Linden
Uriël Schuurs
Heleen Strating

Fontys Fydes EXPERTISECENTRUM NEDERLANDS

49Mxxox-0110

Interessante sites

Padlet KatOndVla

<https://kathondvla.padlet.org/elsievandersypt1/dci0v88z8ccccfn>

Wachtwoord: buideldier

Interessante sites

Pro site Nederlands: <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/taalonderwijs-nederlands>

© TAALONDERWIJS NEDERLANDS

Laat je inspireren door praktijkvoorbeelden, visuele teksten, krachtlijnen en belangrijke pijlers van Nederlands. Vind hier tips om kwaliteit taalonderwijs in je klas en op school aan te bieden.

- De kracht van Nederlands**
Waarom is Nederlands zo belangrijk?
- Aan de slag in je klas**
Sterk taalonderwijs voor Nederlands.
- Aan de slag in je school**
Taalontwikkeling Nederlands stimuleren met het hele team.
- Leerlingen evalueren**
Taalontwikkeling Nederlands van leerlingen opvolgen en in kaart brengen.
- Materiaalbank**
Ondersteunende documenten voor je klas- en schoolpraktijk.
- Professionalisering**
Overzicht van nascholingen, vormingen, netwerken...

Materialen CT&O lezen en laten lezen (praktijk gids en filmpjes)

<https://www.arts.kuleuven.be/cto/materialen/lager/geletterdheid-1/lezen-en-laten-lezen#:~:text=Lezen%20en%20laten%20lezen%20is,vor%20leerkrachten%20in%20het%20basisonderwijs>

DOWNLOADS

Fiches en checklists

- > 1. Fiche basisprincipes sleutels
- > 2. Fiche klas screenen
- > 3. Fiche waar vind ik teksten
- > 4. Checklist rijke tekst
- > 5. Fiche hoe differentiëren tijdens een begrijpend leesactiviteit
- > 6. Fiche voorlezen
- > 7. Fiche boekenhoek
- > 8. Fiche overzicht werkvormen
- > 9. Fiche drie werkvormen, één tekst
- > 10. Fiche dobbelen
- > 11. Fiche placemat
- > 12. Fiche zin-phrase-woord
- > 13. Fiche studierend lezen
- > 14. Fiche koorlezen
- > 15. Fiche voorlezen-nalezen
- > 16. Fiche woordenschat en kennis van de wereld verbreden
- > Download alle fiches samen in één document

2. Filmpjes

- > 1. Interactief voorlezen: goede vragen stellen
- > 2. Goede instructies geven tijdens een begrijpend leesactiviteit
- > 3. Interactie tijdens een begrijpend leesactiviteit
- > 4. Reflectie van een leerkracht over interactief voorlezen

Save the date

Woensdag 27 april 2022